

АЗІАТСЬКИЙ БАНК ІНФРАСТРУКТУРНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ЯК АЛЬТЕРНАТИВА МІЖНАРОДНОМУ ВАЛЮТНОМУ ФОНДУ ДЛЯ КРАЇН БРІКС

Довгаль Олена Андріївна,
доктор економічних наук, професор кафедри
міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
e.a.dovgal@gmail.com

Трофимченко Каміла Сергіївна,
студенка 3-го курсу факультету
міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
k.trofymchenko@karazin.ua

В останні роки Азіатсько-Тихоокеанський регіон являє собою потужний світовий центр міжнародної торгівлі, фінансових ресурсів та передового виробництва. Саме країни БРІКС займають найбільшу частку в розвитку цього регіону, яке визначається процесами регіональної, а також субрегіональної інтеграції, фінансовими взаємозв'язками, багатостороннього співробітництва і структурними перебудовами в моделях розвитку економіки.

Ми можемо спостерігати, як швидко розвивається азіатська економіка, і як безперервно поглиблюється фінансове співробітництво в регіоні. Проте інфраструктура країн, що розвиваються та економічних суб'єктів, що формуються залишається недостатньо розвиненою, тому вони потребують значних фінансових вкладень для подальшого розвитку.

Дослідженню історії створення, розвитку та досягнень Азіатського банку інфраструктурних інвестицій (АБІІ) присвячено багато наукових робіт, зокрема роботи Чень Сяо, Савінського С. П., Муратшиної Т. Г., Клішина В. В., Комісіної І. М., Андроновой І. В., Шелепова А. В. [1] тощо.

Метою даної роботи являється аналіз роботи АБІІ з моменту його створення, дослідження фінансової політики банку та аналіз взаємовідносин Китаю та Міжнародного валютного фонду.

В 2013 році на Балі на 21-й зустрічі лідерів АТЕС Голова КНР Сі Цзіньпін виступив з пропозицією про створення Азіатського банку інфраструктурних інвестицій з метою фінансування інфраструктурного розвитку в рамках реалізації ініціативи про створення «Економічного пояса Шовкового шляху» і «Морського Шовкового шляху 21 ст.» [4].

Даний фінансовий інститут сприяє регіональному інфраструктурному будівництву в країнах Азії з подальшою активізацією стабільного економічного зростання як в країнах регіону, так і в усьому світі. Діяльність банку направлена на фінансування проектів, пов'язаних з покращенням інфраструктури по всій Азії в умовах активного економічного співробітництва в регіоні.

Особлива привабливість Азіатського банку полягає в можливості доступу до участі в інфраструктурних проектах Азіатсько-Тихоокеанського регіону, а також те, що більшість країн незадоволені поведінкою США в Міжнародному валютному фонді та Всесвітньому банку [2].

Важливо відмітити, що приєднання провідних країн Західної Європи вказує на їх бажання брати активну участь у інфраструктурних проектах Азії та певною мірою контролювати діяльність міжнародної фінансової структури. Членство європейських країн в АБІ сприяє високому кредитному рейтингу банку.

За даними офіційного сайту АБІ на липень 2019 року 100 країн світу являються його членами, з яких 28 – перспективні учасники [4]. Лише США та Японія утрималися від вступу в новий інвестиційний банк, скоріше за все через причини політичного характеру, оскільки безперервне зростання економічної і військової могутності КНР є потужною загрозою для світового домінування США, оскільки в цьому можна побачити перспективи на роль ведучого центру розвитку не тільки Азіатсько-Тихоокеанського регіону, а й світу в цілому. Тому стримування Китаю є природним геополітичним імперативом для зовнішньої політики США.

Новий банк розвитку БРІКС є досить важливою ініціативою ХХІ століття світового рівня як в політичному, так і в економічному сенсі. Це перший випадок створення такого закладу після Другої світової війни без участі Заходу. Країни БРІКС не бачать жодного протистояння Міжнародному валютному фонду. АБП розглядається як додаткове джерело фінансування для країн, що розвиваються, а це – відмінний спосіб для перерозподілу накопичень.

Статутом визначено, що на частку азійських членів банку припадає від 70% до 75% акцій, а іншим країнам решта – 25-30% акцій. Китай, Індія і Росія стали відповідно першим, другим і третім за величиною внеску акціонерами.

Країни БРІКС складають 19% світової торгівлі і 42% населення Землі, а також 26 мільярдів доларів сукупного ВВП. АБП не є заміною МВФ і Світовому банку, але він грає допоміжну роль для задоволення потреб країн, що розвиваються. Вступ для інших країн абсолютно відкритий, але частка країн БРІКС залишається не нижче 55%. Епоха володарювання країн Заходу (G7) закінчиться, якщо АБП запрацює в повну силу [3, с. 21].

Як ми вказували вище, АБП сформований для фінансування реконструкції Шовкового шляху з метою поглиблення торговельних зв'язків між основними економіками Євразії. У цьому контексті розвиток торговельної інфраструктури можна розглядати як потужний чинник для сприяння інтеграції між Китайською Народною Республікою і основними економіками таких регіонів, як Західна Європа, пострадянський простір і Близький Схід, в цілях зменшення залежності китайських експортерів від споживчого ринку США. Розвиток глибших євразійських торгових взаємозв'язків дозволяє об'єднати геополітичні, економічні, фінансові та енергетичні інтереси на Євразійському континенті. Росія, яка не тільки географічно з'єднує Європу з Азією, а й є дипломатичним союзником, постачальником енергоресурсів і військової техніки Китаю, розглядається як найбільш перспективний партнер при реалізації цих планів.

Аналізуючи взаємовідносини МВФ і Китаю, можна відмітити, що економіка КНР може посісти третій або навіть другий рядок в МВФ за обсягом

повноважень після США. Китай займає половину світових запасів валюти, проте квота КНР при голосуванні в МВФ становить лише 4%, Росії – 2,5%, а Індії – 2,44%, тоді як частка США – 17,69%.

За даними SWIFT, китайська валюта в 2014 році стала другою світовою валютою у фінансуванні торгівлі світового господарства, випередивши австралійський і канадський долари, і увійшов в 2014 році в п'ятірку основних світових платіжних валют [1].

Таким чином, в цілому перспективи подальшого посилення ролі АБІІ в міжнародній фінансовій системі залежать від декількох чинників, які можуть надавати на них різноспрямований вплив відповідно до конкретної ситуації. Найважливішим елементом розвитку банку є роль Китайської Народної Республіки в його капіталі і механізмах управління. При вчасному обліку представлених вище рекомендацій АБІІ, використовуючи фінансовий і політичний ресурс свого основного акціонера, зможе подолати обмеження для динамічного зростання масштабів операцій і посилення впливу серед інших інститутів, що також буде сприяти трансформації міжнародної фінансової системи на користь основних акціонерів банку.

Список використаних джерел:

1. Андропова И. В., Шелепов А. В. Возможности усиления влияния НБР и АБИИ в глобальной финансовой системе. *Вестник международных организаций*. 2019. №1. С. 39–54.
2. Региональный центр знаний. URL: <https://www.greeninvest-ca.eu/ru/content/aziatskii-bank-infrastrukturnyh-investicii-abii> (дата звернення: 29.09.2019).
3. AIB committed to providing strong support to ASEAN. URL: http://www.china.org.cn/business/2017-05/13/content_40804932.htm (date of the application: 29.09.2019).
4. Asian infrastructure investment bank. URL: <https://www.aiib.org/en/index.html> (дата звернення: 29.09.2019).